

Novine

tjednik.

Priloga: mesečno M. List, letno Kalendar Srca Jezušovoga.

Izhaja vsako nedelo.

CENA:

V državi na skupni naslov najmanje 10 komadov letno 25 Din. mesečno 2 Din. zadnji mesec 3 Din. Na posamezni naslov letno 30 Din. mesečno 2 Din. 50 par. V države Europe: letno 75 Din., mesečno 6 Din. 50 par. Z M. Listom i Kalendarom 100 Din. — V zvineuropske države dolar i pol ali 85 Din. Z M. Listom i Kalendarom 2 dolara. — Naročnina se mora plačati naprej. — Vsi naročniki dobijo kalendar za polovično ceno.

CENA OGLASOV:

cm² 75 par. a ed tekstem 150 Din., v „Poslanom“ 3 Din. Naznanilom i malim oglasom do 30 reči 5 Din. Više od vsake reči 1 Dinar. Pri večkratnoj objavi popust od 5%—25%. Takso plača uprava, poštino oglasiteo. Oglasi se plačajo taki, če ne posebne pogodbe. Oglase sprejema samo Prekmurska tiskarna.

Rokopisi se ne vraćajo.

Uprava: Črensovci. Pošt. ček. pol. št. 11.806.

Leto XVIII. št. 47.

Glasiło Slovenske krajine

Uredništvo: M. Sobota
Telefon št. 28.

Delo za kmečki narod v sobočkom okraji.

Drügo zasedanje okrajnoga kmetijskoga odbora v M. Soboti.

V zadnoj številki smo poročali, da se je vršilo dne 5. XI. 1931. v občinskoj posvetovalnici v M. Soboti zasedanje okrajnoga kmetijskoga odbora. G. predsednik Titan je predlagao vdanostne pozdrave Nj. Vel. krali, predsedniki vlade g. Živkoviči, kmetijskomi ministri, bani i načelniki kmetijskoga oddelka. Vse brzojavke so bile z velikim odobrovanjem sprejete. Nato je g. Titan poročao od težav, s šterimi se je morao boriti okrajni kmetijski odbor za izvedbo svojih načrtov. Posrećilo se njemi je dozda doseći regulacijo Ledave, ne pa še mogo dosegnoti, da bi se znatneje pripomoglo po toči i mrazi prizadetim kmetom posebno gledoč na odpis duga za žito. Tüdi ne mogo dosegnoti znižanja količnika čistoga katasterskoga donosa. Poroćilo g. predsednika, nato tajnika i blagajnika se je sprejelo. Pri tajniškom poročili se je naknadno na predlog g. Titana odobrila subvencija za sadno drevje kotrigam kmet. podrüžnice v M. Soboti, ki je bila drüгим organizacijam i delno tüdi kmetijskoj podrüžnici že prle dopüšćena. Tak je okrajni kmetijski odbor znova precu pripomogeo k napredki sadjarstva. Tajnik odbora ing. Skubic preće i razloži spomenico kmetiskoga odbora v Ptuj, odposlano na predsednika vlade g. Živkovića. Vsebina spomenice se je podrobno predebatirala. Na podlagi predlogov gg. okrajnoga načelnika Lipovška, predsednika Titana, tajnika ing. Skubica, Kelemena, Kovačića i Šiftara so bile sprejete k resolucijam ptujskoga kmetijskoga odbora i kmetijske družbe v Ljubljani za Slovensko krajino važne dodatne točke. Rezolucije obsegajo sledeće glavne točke:

1.) Gledoč na znižanje, odnos-

no odpravo trošarine doma pridelanih i povžitih naravnih pijač;

2.) gledoč na odpravo špekulacije i preküpćevanja s kmetijskimi pridelki i podpiranja zadrüžništva za vnovćevanje kmetijskih pridelkov. Predlog za ustanovitev referata za zadrüžništvo pri banskoj upravi.

3.) Podpira se prizadevanje kmet. družbe za vpeljanje lombarda kmetijskih pridelkov.

4.) Izpela se naj ravnovesje med cenami, po šterih kmet odava pridelke (posebno živino i vino) i po šterih odavajo konzumentom živila posredniki. Predlog je v interesi kmetov i konzumentov.

5.) Glede znižanja cen industrijskim izdelkom (mašinom, obleki).

6.) Odpravi se naj carina za kmetijske potrebšćine.

7.) Pomaga se naj še med zimov po naravnih nezgodaj prizadetim kmetom.

8.) Brezobrestno posojilo se naj da kmetom, ki neso po lastnoj krivdi osiromašili.

9.) Ustanovijo se naj kmetijske zbornice, do ustanovitve pa naj zasedajo ban. kmet. odbori.

10.) Kuluk se naj izvaja le na občinskih cestaj, na banovinskih pa se ga naj oprostijo siromaški kmetje.

11. Obrestne mere za kredite se naj znižajo.

12.) Monopolna odaja žita naj ne vala za sirmaške odajalce.

13.) Podpre se naj izdatneje naprava gnojišč z vekšimi prispevki ali brezobrestnim dolgoroćnim posojilom.

14.) Izvede se naj zavarovanje proti nezgodam, toči i živinsko zavarovanje.

15.) Kolićnik čistoga katasterskoga donosa se naj zniža sorazmer-

no padci cen pridelkov. Izvede se naj kmet. knjigovodstvo kak podlaga proüćevanja donosa i statistike sploh. Donos ednakoga razreda se naj po okrajih kontrolira, če je ednaki. Pri banskoj upravi se naj ustanovi referat od uvedbe kmet. knjigovodstva.

16.) Ciganom se naj omogoči stalna naselitev i zaposlitev. Izšola se naj na stroške države ali banovine v internatnih šolaj. Uvede se naj kataster ciganov.

17.) Znižajo se naj plaće ravnatelov i predsednikov delniških družb.

18.) Za industrijsko, obrtno delavstvo se naj vpela 8 urni delavnik.

19.) Poroćene ženske se naj odpüstijo iz javnih slüžb.

Poleg navedenih rezolucij so bile še sprejete rezolucije glede opustitve gradbe novih šol zavolo krize, glede načina plaćivanja kurjave i stanovanj za vućiteljstvo (naj se izvede kak drügi davki). Tüdi šmarnici se je posvetila pazka, da se naj dovoljüje za domačo porabo neobdavćen nasad, za precepljanje šmarnice pa naj se akcija še bole oganizira i doloćijo vekši prispevki.

Ar je onemogoćena ustanovitev okrajnoga posestva, se porabi proraćunski znesek za kmetijsko razstavo v M. Soboti v l. 1932, za nabavo i zdržavanje plemenske živine (bikov i telic) i za izbolšanje travništva (naprava vzornih travnikov).

Ar je blagajnik g. Samec odložo mesto predsednika kmetijske podrüžnice, odlaga tüdi svoje mesto pri srezkom kmetijskom odbori. Predsednik ta odstop obžalüje, nakar plenum izvoli začasno za blagajnika g. Titana.

Okrajni kmetijski odbor je tak oblastem pokazao svoje prizadevanje,

se zavzeo za kmeta i stem uspešno spuno svojo nalogo. Vupamo, da bodo spomenice i rezolucije od oblasti izpelane, ka de hasek kmeti i državi. Spomenica i drugi predlogi so bili odposlani na pristojna mesta.

Ing. J. Skubic.

Spomin na † plebanoša Baša Ivana.

Edno največjih del, štero nam je zapušto pokojni bogojanski plebanoš Baša Ivan, je naš prekmurski „Katoličanski katekizmuš“. To je kniga, štero bi morala meti vsaka naša katoličanska hiša, ar zadržava v sebi navuke, štere bi se mogao vsaki na pamet navčiti i se po njih ravnati.

Vnogi so si „Katoličanski katekizmuš“ že kupili. Šteri pa ga ešče nemajo, si ga lahko zdaj kupijo po jako ugodnoj ceni. Tiskarna sv. Cirila, ki je katekizmuš tiskala i založila, nam je celo zalogo prekerala po znižanoj ceni. Prle je koštalo nad 10 Din., zdaj pa košta samo 8 Din. Če ravno je dnesden velko pomenkanje penez, to malo šumico premore vsaka hiša.

Pokojnoga plebanoša Bašo smo vsi poznali i radi meli. Skažimo nje mi svoje spoštovanje tudi s tem, da kupimo katekizmuš, šteroga je on zložo vkup. To de vsakomi najlepši spomin na njega. Kniga se dobi v Prekm. Tiskarni v M. Soboti.

Proti 556 svedokom zmagao.

V Banjaluki je stao pred sodiščem bivši šef državnih posestev v Bos. Gradiški, Mrandič, ki je bio obtoženi, da je z raznimi malverzacijami oškodovao privatnike za pol milijon dinarov i državo za 50.000 Din. Zanimanje za razpravo je bilo tem večše, ar je proti Mandiči svedočilo 556 svedokov, od šterih pa je okoli sto že mrlo, ar se je tožba duga leta vlekla. Vkljub telkim svedokom, je senat Mandiča oprosto, ar se je izkazalo, da je ne kriv.

Kalendar.

november (30 dni) 48. teden.

dnevi		Klm. kat.	Evang.
m.	tedna		
23	pondel.	Klemen	Klemen
24	tork	Janoš od Kr.	Ema
25	sreda	Katarina	Katarina
26	četrtak	Janoš Berh.	Miloš
27	petek	Virgil. Ahac.	Virgil
28	sobota	Gregor	Štefania
29	Nedelja	I. Saturnin	I. Nae

Ka novoga v Belgradi?

Odkritje spomenika vojakom. Dne 11. novembra se je vršilo slovesno odkritje spomenika v bojni spadnjenim vojakom. Pri odkritji sta bila tudi Nj. Veličanstvi kral i kralica.

Zakon od orožnikov. V Službenih novinaj je objavljeni novi zakon od orožnikov. Z nov m zakonom se vrejüjejo plače, družinske doklade i dopusti.

Veterinarski kongres. V dnevaj 21., 22. i 23. novembra se vrši kongres jugoslovanskoga veterinarskoga združjenja.

Obisk bolgarskoga novinara. V Belgradi se je stavo znameniti bolgarski novinar Antonov. Razgovarjao se je z zvünešnjim ministrom dr. Marinkovičom i drugimi političnimi voditelji.

Jugoslovansko nemško društvo. Pred kratkim se je ustanovilo jugoslovansko-nemško društvo, šteroga namen je delati na to, da se Nemčija i Jugoslavija kem bole zblížata. V odbor so zvoljeni sami znameniti možje.

Povišanje poštnih pristojbin. Prometni minister je skleno, da se poštni i brzojavne pristojbine zvišajo. Od 1. decembra naprej bodo valale sledeče pristojbine: odprte dopisnice 75 par, pisma do 20 gr. 1 50 Din., nad 20 gr. 2 Din. Dragša de tudi pristojbina za tovorni i penezni promet, kak tudi za brzojave.

Obletnica smrti V. Vukičevića. V soboto se je obhajao spomin obletnice smrti pokojnoga Velje Vu

kičevića, bivšega min. predsednika i večkratnoga ministra.

Svetovna politika.

Grško bolgarski sporazum. Med grškov i bolgarskov vladov je prišlo do sporazuma gledoč na način plačüvanja bojnih dugov. Tomi sporazumi se pripisuje velka važnost i vnogi vidijo v njem prvi stopaj do zblížanja med Bolgarskov i Grčijov.

Japonska - Kitajska. V Mandžuriji teče krv. Za volo nje se je nasprotstvo med Japonci i Kitajci tak poostrilo, da se je začnola med obojimi prava vojska. Ob reki Noni se vršijo krvave bitke. Dogodki so usodni. Kak se zadeva konča, se za ednok ešče ne ve. Govori se od postavitve kitajskoga cesarstva. Dogodki znemirjajo tudi Svet Družstva narodov. Nemirni so tudi Rusi, ar so mišljenja, da Japonska tudi naproti njim rovari.

Romunija. V nedelo se je začnolo zasedanje obeh zbornic. Pri toj priliki je ministerski predsednik prečteo kralov prestolni govor. Te govor je skoro izključno gospodarskoga značaja. Kral v njem poziva vse politične činitele, naj pomagajo pri gospodarskom deli.

Anglija. V parlamenti se vrši debata od prestolnoga govora. Pri toj priliki je meo Baldwin znamenit govor, v šterom povdarja, da se morajo začnoti novi dogovori, ki pripelajo države do večšega zblížanja. Neobhodno je potreben posebno sporazum med Nemčijov i Francijov.

Murska Sobota

Mohorske knige so že prišle. Vsaki, ki jih je naročo, dobi 6 jako lepih knjig. Talale se bodo v Kmečkoj posojilnici. Vsaki naročnik še plača 2.50 Din. poštnine.

— **Levstikova proslava.** V soboto opoldne se je vršila v gimnaziji proslava v spomin 100 letnice rojstva pisatela Levstika. Najprle je meo g. profesor Rauter predavanje od Levstika. Nato so bile tri deklamacije: Naša vas, Ubežni kralj ino Umirajoči pevec. Na konci so pesmari zapopevali dve pesmici: O počitnicah i Psiček laja. Proslave so se vdeležili vsi dijaki i dijakinje ino celi profesorski zbor.

— **Tajnik cestnoga odbora.** Pred par dnevi je nastopo službo g. Gomboc Janez kak tajnik okrajnoga cestnoga odbora.

— **Smrtna kosa.** V ponedeljek popoldne je bila pokopana 54 letna dovica Potočnik Julijana. Pokojnica je duže časa trpela na oslabljeni živcov. Pred kakšimi tremi meseci njoj je vmro mož.

— **Koncert Glasbene Matice.** V soboto popoldne se je pripelala iz Maribora Glasbena Matica, ki je večer priredila pevski koncert. Matico je Sobota sprejela slovesno. Na kolodvoru je goste pozdravo g. podžupan Čeh. Po vulicaj so jih pozdravljale izobešene zastave. — Koncert, ki se je večer vršo, je bio nekaj veličastnoga i za Soboto izrednoga. Navzoči so samo strmeli od začüdenja. Vse pesmi so bile lepe i mojstersko podane. Čüli smo tudi naše narodne pesmi. Tak lepo jih še mogoče nihče ne popevao, kak jih je popevala na koncerti Matica. Koncert je poslušalo več sto lüdi. Navzoča je bila takrekoč vsa sobočka inteligenca z najvišimi predstavniki vred. Po koncerti je bio prirejeni pri Fafliki gostom na čast družabni večer, ki je potekeo v najbolšem razpoloženju.

Slovenska krajina.

Podpore sirmaškim občinam.

Že dne 6. novembra je prineslo časopisje, da je ministrstvo za šume i rüdnike odobrilo vsem sirmaškim občinam, da ne bodo plačüvale celotnih davkov i da jim bo država dala penezno pomoč do 50 000 Din. letno. Ta podpora se bo dajala samo za graditev šol, bolnišnic, cerkva, občinskih potov, občinskih šum i za državne, kulturne, prosvetne i socialne ustanove itd. Iz istoga kredita, v koliko bo obstojala proračunska možnost, se bo izplačüvao tüdi prispevek za popravljjanje nadarbinskih zgradb, toda samo v slučaji, če obstoja za to stvarna potreba. Občine, ki mislijo, da majo pravico do gori imenüvane penezne podpore, naj vložijo tozadevna pitanja na okrajna načelstva, ki majo dužnost, prošnje natančno proučiti i jih poslati banskoj upravi, ki jih bo poslala naprej na ministrstvo za šume i rüdnike. Podpora se bo izplačüvala banskim upravam, ki bodo odgovarjale za porabo teh penez. Občine pa bodo mele izključno pravico, da te peneze upravljajo po svojih potrebaj. V slučaji, da bi občina to dobljeno podporo ne porabila za namene, za štere je bila odobrena, bo prisiljena, da jo v celoti povrne ministerstvu za šume i rüdnike.

*

— **Obisk zahvale pri prezvišenom g. nadpüšpeki dr. Antoni Jegliči.** Na düšni den so v zahvalo, ka so Prezvišeni g. nadpüšpek dr. Bonaventura Anton Jeglič ob priliki 10 letnice našega oslobodjenja obiskali Slovensko Krajino, obiskali Prezvišenoga v njihovom stanovanji v Gornjem Gradi gg. Klekl Jožef, vp. plebanoš, bivši poslanec, Jerič Ivan dekan i bivši poslanec, Krantz Jožef, plebanoš na Tišini ino Antauer Eugen šolski uprave istotam. Prezvišeni so deputacijo najprisirčneje sprejeli i njoj razkazali krasno cerkev i celi grad, z ednim so jo pa tüdi povabili na večerjo. Deputacija je Prezvišenomi izročila album s slikami iz Slovenske Krajine. Prezvišeni so se toplo zahvalili za dar i so obečali, da če njim bodo moči dopüščale, bodo gotovo obiskali ešče Slovensko Krajino. Po prisrčnom sprejemi se je deputacija odpelala po krasnoj planinskoj poti prek Kamniških planin v Groblje, kde so g. Klekl ostali en tje-den na dühovnih vajah, ostale kotri-

ge deputacije so se pa vrnile v Ljubljano i tak domo.

— **Navuk za tretjered** je dnes v Črensovcih po večernici. Večernice so ob 2.

— **INKA**, francosko žganje se porablja že več kak 10 let z velikim uspehom pri reumi i protini. Pri zobnih bolečinaj i glavoboli, nervoznosti i nespanji. Kak vüstna voda i pri potenji nog, rok ali tela. Dobi se po Din 10.- v Lekarni pri Sv. Trojici, Dol. Lendava.

— **Hotiza.** Pred kratkim je na domi Hozjan Ivana vüvndaro ogenj. Plamen je vničo gospodarsko poslopje. Rešiti so mogli samo gospodarsko orodje.

— **Skrb za ceste** Da so vnoge ceste v našoj krajini jako slabe, ne trbe posebi naglašüvati. Tomi je kriva največkrat premala skrb, ki se obrača cestam, dostakrat pa tüdi slabo ravnanje pri prometi. Za slabo ravnanje podamo samo edno peldo. Pred kratkim so po cestaj razgrnoli kamen. Rastrosili so ga po sredi cest, da bi se ceste tak zdignole. Te kamen bi mogao priti v zemlo. V njo ga spravijo kola, automobili itd. Pri nas se kamna bojimo. Če je po sredi ceste potorjeni kamen, se ves promet vrši na pravo i levo strani cest čisto ob robu. Kola jo ob straneh razrežejo, kamen se iz srede spoškali v te zareze i tak ide v zgübo. Vniči se cela cesta. I kda je cesta vničena, se čüjejo pritožbe, a na to nihče nešče pomisliti, da smo v velkoj meri sami krivi, da so ceste slabe. Posvečüjmo jim več skrbi i mejmo več smilenja z njimi, potom bodo dosta boljše

— **Za vüsta i zobe** dnevno par kaplic blagodišecoga Fellerovoga El safluida v kupico vode, to je vžitek i zednim tüdi preizküšena zaščita proti vnoгим obolenjom guta i šinjeka, proti hripi itd. Posküšna steklenica 6 Din. dvojna steklenica 9 Din. povsed. Po pošti 9 posküšnih ali 6 dvojnih ali 2 velikivi specialnivi steklenici 62 Din. franko pri lekarnari Eugen V. Feller, Stubica Donja, Centrala 146, Savska Barovina.

ZA NEDELO.

Po risalaj šestdvajseta.

Evang. sv. Mataj vu 13. táli.

Vu onom vremeni pravo je Jezuš vnožini priliko eto: Spodobno je včinjeno králestvo nebesko k človeki, ki je posejao dobro semen vu svojo njivo. Kda bi pá spali lüdje, prišao

je neprijateo njegov i posejao je kokol med pšenico i odišao je. Kda je pa zrasla setva i sad je prinesla; teda se je skazao i kokol. Pristopivši pa slugi hižnoga gospodara, pravili so njemi: gospodne ne li si dobro semen posejao v tvojo njivo? Odked ma tak kokol? I veli njim: neprijateo človek je to včino. Slugi so pa pravili njemi: ščés, da idemo i ga vün splevemo? I veli: ne; naj kak poberajoči kokol, ne poskübete vün žnjim navküpe i pšenico. Nihajte oboje rasti do žetve; i vu vremeni žetve povem žnjecom: poberte oprvim kokol i zvežite ga vu snopje na požganjé, pšenico pa spravte vu moj škeden.

Méd vsake vrste küpüje po zmernoj ceni
L. BARBARIČ
Predanovci p. Puconci.

Važno za delavce.

Za takojšnji nastop se išče eden specijalni izdelovalec ledernih gamaš i eden čevljar, šteri razmi prirezavanje gornjih i spodnjih delov čevljev, delao bo kak delovodja. Oglasiti se je kemprle pri Borzi dela v Soboti.

Delavce, šteri so prišli domov z dela i so potrebni zaslüžka, opominamo, da se kem prvle priglasijo pri Borzi dela za volo evidence, da se bo znalo, kelko je med delavcami takših, šteri so zaslüžka resam potrebni. Priglašüje se lahko vsaki den vgojčno od pol devete pa do pol ednih popoldne. Ravno tak opominamo tiste delavce, šteri ščejo dobiti karto za polovično vožnjo, da prinesejo s sebov písmo, ki so ga dobili od gospodara, ka je zove v delo ali slüžbo; šteri pa toga namajo, naj se tri dni pred odhodom na delo oglasijo pri Borzi dela, štera je vpiše v evidenco i njim glasom tozadevnoga pravilnika tretji den po prijavi izda polovično vožnjo.

Javna borza dela v M. Soboti.

Razgled po domovini.

Katoličanov je v Jugoslaviji 5 milijonov 607.212, dühovnikov 3810, far 1922, bogoslovcov 454, gojencov malih semenišč 1534. Ljubljanska püšpekija ma 516.132 düš, 720 dühovnikov, 272 far, 70 bogoslovcov i 350 gojencov. Mariborska püšpekija pa 612.566 düš, 550 dühovnikov, 259 far, 57 bogoslovcov i 101 gojenca.

Kalendarje

za 1932. leto v slovenskom i vogrskom jeziki se dobijo v trgovini HAHN IZIDOR v M. Soboti.

PRI SLABOSTI

par kaplic Fellerovoga, bolečine po mirjajočega blagodišečoga Elsafluida na cukri ali v mleki, je šče vedno pomagalo. To varje tudi pred krčami, kašlom, hripavostjov. Poskusna steklenica 6 Din., dvojna steklenica 9 Din. povsedi. Po pošti 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 velikivi specialni-vi steklenici 62 Din. brez dalnih stroškov pri lekarnari EUGEN V. FELLER, Slubica Donja, Centrala 146. Savska Banovina.

Prostovoljna smrt v plamenih. Na nenavaden način si je v Zagrebi končala življenje 21 letna Marija, žena elektrotehnika Ladislava Gissingera. Mlada zakonca sta se vzela komaj pred tremi meseci. Živela sta v jako skromnih razmeraj. Kda je v sredo zjutraj odšel Gissinger na delo, se je Marija zaklenola v sobo, se polila z bencinom, legla na divan i s špicov zažgala bencin. V naslednjem hipi se je po celoj hiši začuo močen pok, očitno povzročen po eksploziji steklenice z bencinom. Sledio je grozen krik. Eksplozija je bila tak močna, da so se pobile šipe na oknaj. Naskori se je skozi razbita okna začeo valiti gosti dim. Sosedje, ki so to opazili, so taki zezvali gasilce, ki so

pa našli stanovanjske dveri kak tudi dveri sobe samo zaklenjene. Najprle so mislili, da ne nikoga v stanovanji. Kda pa so s silov odprli dveri, se jim je nūdo strašen prizor. Mlada žena je ležala zogljenela na podi pred gorečim divanom. Gasilci so taki polili truplo i sobno opravo z vodov, da zadušijo ogenj. Truplo nesrečne žene je bilo popūnoma opečeno i sežgano. Kda je prihiteo Gissinger domov, je prišlo do pretresljivih prizorov. Morali so ga s silov spraviti iz sobe. Mlada zakonca sta živila v srečnom zakoni i sta se istinsko ljubila. Brez dvojbe je mlada žena izvršila svoje grozno djanje v napadi hipne znorelosti.

Boj proti podganam v Zagrebi. V zagrebškoj mesnici so se silno razmnožile podgane. Zato so sklenili, da jih bodo z vsemi mogočimi sredstvi zatrli. Dozdaj so jim nastavili 7200 zastrupljenih porcij tak zvane „danske kulture“, od štere trdijo strokovnjaki, da je edno najbolših sredstev, ar majo to hrano podgane izredno rade. Opazili so, da so podgane požrle vseh 7200 nastavljenih porcij. Učinek de se vido za dober teden. Če to sredstvo nede pomagalo, bodo spūstili v kanale strupene pline.

Izropani farof. Med prebivalstvom fare Friedlach pri St. Vidi ob Glini v Avstriji se je razširilo jako veliko razburjenje predrznoga ropa cer-

kve i farofa. V temnoj noči je pred par dnevi potrkao na farofi kmečko oblečeni človek i proso plebanoša, ki faro sam opravla, da naj ide v sosedno ves spovedavat i obhajat na smrt betežno ženo. Plebanoš se je taki oblekeo i odišao v imenūvano ves, da podeli zadnja svestva betežnomi verniki. Jako je bio presenečeni, kda je prišeo k posestniki, kde neso meli nikšega betežnika. Kda se je plebanoš ves otrūjeni vrno na farof, je vido, da so med tem predrzni roparje spokradnoli vse dragocenosti i peneze na farofi i v cerkvi.

Iz sveta.

Na smrtnoj posteli se spreobrnno. Leta 1925 je za časa preganjanja katoliške cerkve v Mehiki izstopo iz katoliške vere dūhovnik Joaquin de Jesus Perez i ustanovo narodno meksikansko cerkev. Katolikom sovražna vlada je to gibanje podpirala i imenūvala Pereza za patriarha nove cerkve. Niti med ljudstvom, niti med dūhovništvom ta nova „vera“ ne našla pristašov. Patriarh Perez je nedavno vmro. Kda je zbetežao, je proso, da naj njemi pošlejo katoliškoga dūhovnika. Na smrtnoj posteli je obžalūvao svoje djanje i je poslednja tolažila prejeo od katoliškoga dūhovnika.

Nesreča na jagriji. Plemenitaši i bogataši na Kalabriji so v ne-

Borba katoličanov v Mehiki.

Položaj katoličanov v Mehiki postaja vedno težji. Ameriški katoliški časopisi poročajo, da proti katoličanom z vso silo nastopajo vsake vrste liberalci in masoni. Zdi se, da ta zemlja, še pred kratkim namočena in preplavljena s krvjo nedolžnih žrtev za vero, sedaj znova zahteva novih krvavih žrtev. Zakaj se tako godi, ni ni nikomur neznan, zlasti ne nam katoličanom: za samodržce odgovarjajo njih dela. Čudno se vam bo zdelo, da ne pričakujemo katoličani v tem obupnem položaju nobene pomoči od mehiškega prezidenta Rubia. Toda mi vidimo, čeprav se izdaja za apostola pravice in resnice, da ne podvzame nobenega koraka, da bi preprečil guvernerju verakruške državice, polkovniku Tejedi, da ne bi v imenu „svobode“ in „pravičnosti“ preganjal katoličanov. Vsi večji listi o teh dogodkih docela molče, da se ne zvedo v zunanjem svetu. Krvava pota verakruških katoličanov za najpriprostejše človeške pravice so jim ali upor proti vsemogočnemu štabu — državi in v

njenem imenu diktiranim drakoničnim zakonom, ali pa jim je to brezpomemben časovni dogodek, ki ni vreden nobene pozornosti.

Mehiški senator Altamirano, znan kot zagrižen sovražnik katoličanstva, zahteva naj se odločno odkloni prošnja mehiškega episkopata, da bi se odpravili protiverski zakoni.

Pravi, da je poleg drugih škofov to prošnjo podpisal tudi apostolski delegat, ki pa nima nobene pravice mešati se v notranje zadeve Mehike, kajti Mehika nima z Vatikanom nobenih zvez. Senator menda ne ve, da je papežev delegat mehiški džavljan, in da je kot tak prošnjo podpisal.

V verakruški oblasti so guvernerjevi agenti pri zasledovanju prijeli in v ječo vtaknili nekega narodnega duhovnika. Pomota se je takoj razjasnila. Aretirancu so ponudili svobodo, — saj so guvernerju dobrodošli duhovniki te vrste. Toda ta ni maral zapustiti ječe. Zahteva za krivično aretacijo zadoščenje.

Ko se je začelo zasedanje mehiškega kongresa, je prispel prezident Rubio v spremstvu policije i vojaštva v kongresno palačo ter tam podal svoje poročilo. Katoličani so pričako-

vali od prezidenta kake pomoči proti preganjanju Cerkve, toda bridko so bili razočarani. Ko je Rubio govoril o verskih vprašanju, se je izrazil, da država spoštuje vse vere, kljub temu pa se federativna mehiška vlada ne more vmešavati v notranje zadeve verakruške oblasti, torej tudi ne more ukazati, kako mora ta rešiti verska vprašanja.

V mestu Orizaba, v državici Vera Cruz je nekoliko tisoč prebivalcev vprizorilo demonstracije proti guvernerju Tejedi. Tisočglava množica je vzklikala: „Naj živi Kristus Kralj!“ Demonstrante je razgnalo vojaštvo. Poročajo, da od guvernerja najeti agitatorji delujejo po vsej deželi, da bi se obnovilo proti katoličanom krvavo preganjanje. Pravijo, da hočejo preprečiti letošnje pripravlanje mehiških katoličanov na veliko slavnost, ki se bo vršila ob spominu na 400 letnico čudežne slike Guadalupske Matere božje.

V Mehiki je neznani zločinec podstavil bombo v zgodovinski cerkvi La Profesa. Bomba je eksplodirala in uničila veliki oltar, več dragocenih kipov in podob svetnikov ter močno poškodovala cerkev. Policija se izgo-

delo priredili letno jagrijo. Med jagrijev je krogla zadela markizo Suzano tak nesrečno, da je bila na mestu mrtva. Markiza Suzana je bila edina potomka edne najstarejših i bogatih plemiških rodbin na Kalabriji. Dognalo se je, da je bila slučajno streljena od ednoga divjega jagra, ki se je pomešao med prave jagre.

Jetniki vmorili paznika. V Ig lavi na Moravskom so pred dnevi jetniki vmorili paznika. Pet trdokornih hüdodelcov je službujočega paznika napadlo. Po kratkom boji so ga zadržali, vzeli njemu ključe, iz shrambe vzeli civilna oblačila i pobegnili. To strašno djanje so odkrili šele drugi den zajtra, kda so hüdodelci bili že na varnom. Vse zasledovanje za njimi je dozdej ostalo brezuspešno.

Dimnikar — župan. V največšem predvaraši Londona je bio te dni zvoljen za župana dimnikar Brocks. Dobo je ogromno večino, ar prebivalstvo vüpa, da de v upravi ravno tak temeljito pometao, kak je pometao dimnike.

Francoski pušpecje za mir. Pod predsedstvom kardinala i lijonskoga nadpušpeka so nedavno zborovali vsi francoski kardinali i pušpecje i razpravljali od važnih pitanj predvsem od položaja katolikov v Franciji i od mednarodnoga položaja. Na tom spravišči so med drugim sprejeli poslanico na vernike, ki v

varja, da je vzrok te eksplozije neznan. Atentatorja pa sploh ni zasledovala. Ko je zločinec prinesel bombo v cerkev je pozvao lüdi, naj odidejo. Šest jih je odšlo, drugi pa so ostali. Zločinec je naglo podtaknil bombo in zbežal iz cerkve. Onim, ki so ostali v cerkvi, se ni nič zgodilo, razen da so vsled silnega zračnega pritiska oglušeli. Eksplozija je vznemirila vso okolico. Cerkev La Profesa je bila začasna katedrala; postavili so jo jezuiti l. 1595.

Dvakrat so med tem poskušali izvršiti atentat na verakruškega škofa Valencia. Toda škofu se je vsakokrat posrečilo uiti napadalcem ter so skrili med zvestimi. Škof Valencia je tudi bil tisti, ki je ponudil pozneje guvernerju Tejedi svoje življenje kot žrtev — samo da bi Tejeda preprečil preganjanje katoličanov v svoji državi Vera Cruz.

Malo ne vse cerkve so v Vera Cruzu uradno zaprte. Zaprte so tudi one, katerih župniki so dobili od sodišč odlok, da jih država nikakor ne sme ovirati pri izvrševanju njihovih cerkvenih dolžnosti. Cerkve so zaprli, duhovniki pa so se zatekli v skrivališča zvestih vernikov.

njoj svariyo pred pretiranim nacionalizmom i enostranskim pacifizmom. Pozivajo vse vernike, naj vedno delajo za medsebojno spoštovanje, za vpoštovanje pravic i za bratsko sodelovanje med narodi.

Hiša se je podrla. Iz Napolja poročajo, da se je v mestu Ponte della Maddalena zrušilo štirinaostropno poslopje. Najprle so se porušila tla v štrtom nadstropju ino so spadajoče grede porušile šče druga nadstropja. V štrtom nadstropju se je nahajala šola smilenih sester, kde je bilo pri pouki okoli 40 dece. 4 osebe so mrtve, med njimi 2 deteti, 13 pa je težko ranjenih.

100 dijakinj zastrupljenih. V Kluji je naednok zbetežalo 100 dijakinj na vseučelišči, kda so večerjo mele v dijaškom domi. 16 dijakinj so morali v nevarnom stanju odpelati v bolnico. Natančnoga vzroka zastrupljenja dozdej šče ne so mogli dognati.

Razbojniki oropali vlak. V Lisboni je bio izvršeni roparski napad na brzovlak. Razbojniki so na sredi proge vdrii v poštni vagon i prisilili poštare, da naj so mirni. Odnegli so poštno vrečo, v šteroj je bilo 200.000 angleških funtov. Napad je bio izvršeni v bližini postaje Bombald. Razbojniki so bili vsi maskirani.

Najdrakše sveto pismo. Na javnoj dražbi je bilo te dni odano za nad 7 milijonov dinarov prvo od Gutenberga tiskano sveto pismo iz l. 1456. Ta visoka šuma je bila taki izplačana, ime kúpca je ostalo tajno.

Hüdodelstvo v pijanosti.

Na cesti med Kozarci i Čebo se je preminoči teden pripetio krvavi dogodek. Bečir Karabedžič se je vračao z vozom iz Čebe, kama je vozo svojo sestru. Naednok se je proti njemu pripelalo več pijanih svatov. V zadnjem vozi je sedo nekši Stevo. Te voz se je stavo i Stevo je zakričao

Beriči, naj šče on stavi voz, ar ga more nekaj plitati. Bečir je nikaj hüdoga ne mislo, zato stavo konje. Nato je Stevo skočo doli s kol i je s sekirov leto proti Beriči i je šče vsečti po Beričovej glavi. Sekira ga je pa zadela v rame z takšov nagloščov, da je Beriči odletela vkraj desna roka. Nedužen Berič je šče meo telko moči, da je vzeo gori roko i se je odpelao domo. Malo vüpanja je, da bi ostao pri življenji, ar je zgübo dosta krvi. Orožniki so napnoli vse sile, da izsledijo zverinskoga zločinea.

TON KINO

z najmodernejšo opremo

Lastnik G. DITTRICH

MURSKA SOBOTA.

GROCK

U glavnim ulogama:

**Liane Haid, Harry Hard,
Betty Bird, Max van
Embden.**

100% nemški tonfilm.

Predstave se vršijo:

v **SOBOTO**, dne 21. novembra
ob 1/2 9 uri in
v **NEDELJO**, dne 22. novembra
popoldne ob 1/2 4 uri in zvečer
ob 1/2 9 uri.

VSTOPNINA:

I. prostor 15 Din., II. prostor 12 Din. in III. prostor 7 Din.

Kam naj naložim peneze, da dobim najbolši intereš ???

Kde bom iskao najugodnejše posojilo za svoje potrebe? V vsakom slučaju se z zavüpanjom obrnemo na našo domačo

HRANILNICO i POSOJILNICO v BOGOJINI,

štera je vpelala dobro, polmesečno obrestüvanje (za vloge od 8—9% za posojila pa 10%) i nüdi kem vekše ugodnost. Rentno dačo plača sama za svoje vlagatele. Promet od meseca do meseca raste, ka jasno svedoči od velikoga zavüpanja i kaže na varnost kritja več milijonske vrednosti njenih kotrig.

Pridite i se osvedočite!

NAČELSTVO HRANILNICE i POSOJILNICE v BOGOJINI.

Za naše male.

Kam gre angel?

Tingel, tangel —
kam gre angel,
kam gre skozi črno noč?

Sredi koče
tiho joče
mati v bolno dete zroč.

Tingel, tangel —
tja gre angel,
tja gre skozi črno noč!

Dušo mlado
čez livado
bo odnesel v raj pojoč . . .

Zakaj ma pavuk duge noge?

V starih časaj je eden kralj zapovedal svojim varašom, naj pripravijo obed za živali, Kda je to pavuk čuo, je postao lakoten. V vseh varašaj je šteo biti pri obedi. Prišeo je na križopotje i je spleo do vsakoga varaša nit. Potom je zapovedal svojoj deci: „Idite v varaše i kda se v štem rom varaši začne obed, me potegnite za nit.“

Obed se je na pavukovo nesrečo začno v vseh varašaj istočasno. Deca so pavuka istočasno vlekla na vse strani i tak so njemi raztegnola vse noge.

Od tistoga časa ma pavuk duge noge.

Kozel i nosorog.

Nosorog je velka žival, ki se loči od drugih živali v tom, da ma na nosi rogeo. Zato je nosorog. Ma pa tudi jako trdo kožo.

Ednok sta prišla vkup nosorog i kozel. Nosorog se niti ne zgledno na maloga kozla i to je kozla žalostilo. Šteo se je maščuvati.

Nosorog je bio ravno pri obedi. Kozeo je od zaja prišutao. Kda je bio

že precu blüzi, je nastavo svoje duge rogle proti svojemu nasprotniku i se je zaleto v njega. Roglovi so se na trdoj koži nosoroga potrli.

Kozel je zajokao od žalosti, nosorog pa se njemi je škodoželno smejao.

Ne zaničuj nikogar!

Gospodična Lizika je prebivala v lepem gradu in je bila zelo ponosna na svoj plemeniti stan. Nekega dne je prišla Jerica, hči revnega zidarja k njej v grad in ji rekla: „Moj oče je na smrt bolan, pa vas prosi, da pridete k njemu, ker vam ima nekaj važnega povedati.“

Gospodična Lizika je odgovorila zasmehljivo: „To mora biti pa nekaj važnega! Kaj ima ta reven človek z menoj govoriti? Idi v vaši zanikarni bajti nimam nič opraviti.“

Čez nekaj časa je prišla Jerica spet in je zaklicala vsa zasopljena: „O, ljuba gospodična, pojdite brž, brž! Vaša ranjka mati je zazidala med vojno nekje veliko vsoto zlata in srebra. Naročila pa je mojemu očetu, naj ne razodene tistega kraja nikomur drugemu razen vam, ko boste stari dvajset let. Zdaj je pa oče v zadnjih zdihljajih in bi vam še rad povedal, kar mu je bilo naročeno.“

Gospodična Lizika je seveda zdaj stekla, kar so jo nesle noge. Ko je pa stopila v zidarjevo izbo, je bil mož že mrtev. Kakor nora je potem letala po gradu, našla pa ni zaklada nikjer.

Vse poznejše življenje je obžalovala, ker je bila tisti dan tako ošabna. In prav je bilo, da je obžalovala, kajti s svojim osornim vedenjem je žalila poštenega moža v njegovih zadnjih trenutkih in je še sebe spravila ob veliko bogastvo.

Ne zaničuj nikogar!

VGANKE.

Predzadnja številka. Rešitev:

1. Tri laži!
2. Odvetniška uradnica.
- 3.
4. Cerkevno pevsko društvo.

l	e	s		
e	d	e	n	
s	e	m	e	n
n	e	b	o	
n	o	s		

5. Brazda.

6. Kak se koscu streže, tak mu kosa reže.

Pet vganek je prav rešo: Horvath Franc iz Rakičana. Za nagrado dobi dve lepi vezani knigi: „Tisoč in ena noč“ i „Srbske narodne pripovedke.“ Vseh šest vganek je ne prav rešo nihče, zato tudi nihče nemre dobiti tiste tri knige. Vogrin Štefan.

Za smeh.

„Tvoji novi črevli pa čudno škriplejo. Ali jih mogoče ne si plačao?“

„To je norost; potom bi moglo na meni vse škripati.“

**

Vučitel (Tončeki, ki je pribežao v šolo): „Joj, Tonček, že znova si se potepao i celo dva zoba si zgübo.“

Tonček: „Ne, ne sem je zgübo, v žepi jiva mam.“

**

Edno nedelo je gospod plebanoš na predganci jako ostro karao

grehe ljudi. Ravno je v cerkev stopila edna ženska. Prišla je kesno i gledala je, da pride do svojega stolca. Tu pa pozdigne gospod plebanoš glas i zakriči: „Ali, odkec pa prihajajo te pregrehe?“ — „Oh, iz Žabje vesi, gospod plebanoš!“ je vsa prestrašena odgovorila ženska. Mislija je, da je plebanoš v šali na njo skričao.

Odam

eden navadni, že núcani s 3 klingami **slamorenznik**, ki bo odgovarjao vsakoj želji i tudi po jako niskoj ceni. BRÜNEC. Veržej.

Dober leder.

Što šče ne ve, da je samo dober leder fal? Slab leder je dragi! Fal i dober leder pa vsigdar dobite pri

ŠKAFAR JOŽEFI v Beltincih.

ODAM klaserane krumpiše za semen bele (štajarske) krumpiše v vsakoj količini, v različnoj debelosti i po fal ceni dobite pri BRÜNECI v Veržeji.

Izšla je Blasnikova

VELIKA PRATIKA

za prestopno leto 1932,

ki ima 366 dni.

„VELIKA PRATIKA“ je najstarejši slovenski kalendar, ki je bio že od naši pradedov najbolje upoštevan i je šče dnes najbolje obrajan.

V „Veliki Pratici“ najdeš vse, ka človik potrebuje vsaki den: Katoliški kalendar z nebeskimi, sunčnimi, mesečnimi, vremenskimi i dnevnimi znamenji; — sunčne i mesečne mrke; — mesečne spremembe; — poštno določbe za Jugoslavijo; — lestvice za koleke, za pobotnice, kupne pogodbe i račune; — konzulate tujih držav v Ljubljani i Zagrebi; — vse senje na Kranjskom, Koroškom, Štajerskom, Prekmurji, Medžimurji i v Julijski Benečiji; — pregled na konci brejosti živine; — popis vseh važnih domači i tujji dogodkov v pretekloj leti; — tabele za računanje obresti; — življenjepise važnih i odločilnih oseb s slikami; — oznanila predmetov, ki jih nūca kmet i žena v hiši. — Cena 5 Din.

„VELIKA PRATIKA“ se dobi v vseh vekših trgovinaj i se lahko naroči tudi pismeno pri založniki:

tiskarni J. Blasnika nasl. d. d.
v Ljubljani.

ŠTEFAN LAZAR:

S STRELOV i PLINOM.

— Napunim jih s tokom, — je nagubao čelo.
— Ne moti me.

Deklina je tiho stopila nazaj, da bi odišla, znanstveniki pa se je zasmililo i njo je kimao da ostane.

— Zvončka, ka se ti je senjalo?

— V „Donko — Čiji“, v čajarni „Krastača“ sem bila s tebov, v hladnoj senci sva sedela, pod gostolistnimi drevami je bilo jezerce i poslušala sva žabje regljanje — „kvak, kvak“ . . .

— Lepo je moralo biti . . .

V mehanizmi je pregledjüvao vijugasti solenoid. Železno semen, ki v notranjosti solenoida po zakoni magnetne indukcije povekša magnetični tok. Donko-Čaja . . . žabje kvakanje . . . Deklina je z veselim obrazom gučala:

Mesto se je odelo s sivo meglov, breg pa se je vido iz daljave. Na vodi so se zibale točke, velike ladje i plavajoče džunke . . . Gledala sem te, o gospod i sreča se je svetlikala na mojem obrazi. Nad Nagasakom se je prikazala velika bela zastava, v sredini rdeči okoli, proti nebi leteči grb države „Vzhajajočega solnca“ . . .

Vzela je malo pipo. Cev je bila tenka, srebrna, na konci mali pokrovček. Ali smem? Med konce dveh prstov je prijela kda slivo tenki tobak, vužgala ga je, parkrat potegnola, prikaže se srebrni krog dima i vživanja je konec. Kopp . . . kopp . . . kopp . . . S tremi malimi, hitrimi gibi je iztresla iz pipe pepeo i je vprla mandljeve, radovedne oči na razmišljajočega gospoda.

Mrzeo Mutsuhito Dsainov obraz se je razjasno.

— Gotov sem!

— Fuminoid je sestavo.

— Ka je to na vrhi? — se je nagnola ta deklina.

— Števec za stopinje.

— Zakaj je.

— Daljavo merim z njim.

— I to, kak da je zemljevid . . .

— Karta Amerike.

— I te zelene vajeti — kače?

— To so spojniki . . .

Vijaki. Žice. Plošče. Drovne kruglice. Sto različnih strojnih delov. Deklina je začüdeno gledala.

— I ka vodi strelo?

— Zrak.

— Zrak? O, Ama-Teras Omi-Kami . . .

Mutsuhito Dsain je razgrno edno steno verande. V sunci se je kopala pred njim krasna daljava, zlato-siva panorama dalekih hribov nad svetlozelenimi logmi.

— Deklina, ali vidiš tisto tmično točko? — je gledao v daljavo.

Odzaja na robi hribov, tam daleč, se je zdigavala temnorjava točka. V nebo se zdigavajoča mrzla glava, ki se tüdi v smrti bori z vremenom. Velka skala, ki s srditov zakrknjenostjov zdigava glavo proti Kwannoni . . .

— Vidim, je kimala deklina. — Najvekši gor-ski vrh . . .

— Zbrišem ga s površja zemle — ga je gledao nepremično.

O, Ama-Teras Omi-Kami — je vküp počila deklina z rokami. Proti bogi se zdigavaš?

I je zgrabila znanstvenika za roko.

— Idi i moli pred Budov — je pravo Mutsuhito Dsain. — Za mene ali tisti breg . . .

Deklina je odišla vün, a nemirno je čakala za bombaževov zavesov. Skozi lüknjico je gledala v sobo. Mutsuhito Dsain je izmero daljavo i je nastavo fulminoid. Na obrazi njemi je sijao nadzemelski sijaj i je mrmrao nekšo nerazložno molitev.

Deklina je pazila.

— Verjem v tebi i te prosim . . . — njoj je pretreseo mala yüsta vzdih. — Preženi iz glave lüboga tmične misli.

Mutsuhito Dsain se je sklono nad mašin i je prijao za spojnik.

— Operi njemi düšo, kak opere reka Kamo telovno nesnago i . . .

Šum se čüje. Mašin tiho zacvrči, a je vendar tak, kak da bi se steple stene. Zabliska se, zlatozeleni žarek . . . Mutsuhito Dsain napeto gleda v daljavo i hripavo vzklikne: — Bog!

Stena je zaškripala i deklina se je zgrüdila pred njega.

— V tebi živi . . . — je zajokala veselo.

— Kde je breg? Izgino je. Na robi obzorja se je zdigno čaren oblak prahü, potom pa je zasijalo sunce i se je razlejalo nad razvalinami kamenja.

XIV.

— Strašno! — je počo profesor Brinkley z rokami. — Kakši glas je to?

— Ka se je zgodilo? — je vstopila Alicka z Overtonom. Prestrašeno je gledala v očin bleđi obraz.

— Nikaj — je mrmrao stari znanstvenik. — Antene v laboratoriji so zgrabile eden radio-brzojav . . .

— Odkec? — je pitao Overton.

Brinkley je mučao. Pred hčerjov ne šteo gučati. Alicka je to opazila.

— Znam, — se je stepo. — Na Japonskom je bio oddani . . .

— Da, — je prikimao Brinkley. — Iz Nagasaki je pileto . . .

Overtonov obraz se je zmračo.

— Ka šče Mutsuhito Dsain? — se ga je lotila nekša hüda slütnja.

— Lüba hčerka, ali bi naj püstila na samem? — jo je pogledno profesor. — Tebe se itak ne tiče . . .

— Pač, — se je smejala deklina. — Zato si tak bleđi. Očka, jaz sem tvoja hči i se nikaj ne zbojim. Zakaj si tak nemiren?

— Skrbi me, — je mrmrao.

— Ka šče Japonec? — se je silo v njega tüdi Overton.

— Vütro do šeste vüre zahteva odgovor . . .

— Od koga?

— Ali njemi dam hčerko za ženo . . .

— Ali je odnoro? — je ostrmel Overton.

Brinkley je s skrbjov gledao pred sebe.

— Ne verjem, — je pravo tiho. — Dasi je tisto, s kem preti . . .

— Preti? — se je zasmejala Alicka. — Ka pa sem jaz?

— Ne smej se, — je znanstvenik nemirno zdigno prst. — Znati moremo, koga mammo za nasprotnika.

— I s kem preti? — je trdo pitao Overton. — Ka šče te žuti vrag? — so njemi bliščale oči. — Poteptam ga . . .

— Ne moreš ga — je Brinkley malodüšno sklono glavo. — On je mogočnejši kak miva oba . . . Ali me razmiš Overton?

— Jaz se nikoga ne bojim na zemli . . . — je vzplamtela na Overtonovom obrazi lübosumna samozavest. — Ka sporoča? (Dale).

Gospodarstvo.

Janko Lipovec:

Uspehi zatiranja sadnih škodljivcev v Slov. krajini.

Kakor je že „Kmetovalec“ v številki 7. poročal, je sresko načelstvo v Murski Soboti in Dolnji Lendavi letos proti koncu zime dalo pobudo za čiščenje sadnega drevja in škropljenje proti sadnim zajedalcem. V ta namen je bila na podlagi zakona o zatiranju boleznih in škodljivcev kulturnih rastlin izdana odredba, po kateri mora vsak posestnik sadnega drevja najkasneje do 30. aprila 1931. očistiti drevje. V odredbi je bilo naročeno, da se mora sadno drevje očistiti suhih in močno po škodljivcih — n. pr. po lubadarju napadenih vej in omele, obenem je bilo iz nasada odstraniti vse sadno drevje, ki močno hira vsled boleznih — škodljivcev (n. pr. lubadarja) ali je močno trpelo po hudi zimi in mu ni več pomoči. Vse odžagano vejevje, oziroma debla je odstraniti iz nasada in čimprej sežgati.

Sadjarji so odredbo po celi Slovenski Krajini izvršili z velikim uspehom. Posebna pozornost se je posvečala zatiranju omele, ki se je v nekaterih občinah Prekmurja zelo razširila. Ponekod se je tako razmnožila, da je sadno drevje popolnoma obraščeno. Poleg tega pa se ugnezdila na drugo drevje. Tako sem videl n. pr. vrbe in akacije popolnoma obraščeno z belo omele.

Belo omele je zatirala že bivša madžarska vlada, toda v letih po vojni se je zopet silno razpasla, tako, da bodo v svrhu zatiranja potrebni še ostrejši ukrepi. Ponekod v Slovenski Krajini je sadjarstvo zelo zaostalo. Vzorne sadovnjake je videti le na hribovitem delu na tzv. Goričkem, kjer je n. pr. v okolici Rogoševcev, Gor. Lendave in Bodoncev sadjarstvo glavna pridobitna panoga. Tu posvečajo sadjarji sadnemu drevju tudi več pozornosti.

O kakem škropljenju sadnega drevja seveda tu še ne moremo razpravljati. Šele Kraljevska banska uprava in sres. kmet. odbori so z znatnimi prispevki omogočili izvedbo škropljenih poskusov.

V zvezi z odredbo o čiščenju sadnega drevja, so bila izdana tudi navodila o škropljenju sadnega drevja. Sadjarjem se je priporočalo le trikratno škropljenje z enostavnimi sredstvi. Škropljenje se je izvršilo po sledečih navodilih:

Ko je drevje očiščeno, lahko ob

primernem času začnemo s škropljenjem. **Prvič** škropimo 1-2 tedna pred brstivijo z drevesnim karbolinejem (s 5% neodendrinom ali 8-10% arborinom). To škropljenje je namenjeno v glavnem proti cvetožerju, mahovom in lišajem, raznim ušem ter drugim škodljivcem.

Drugič škropimo takoj po odcvetenju sadnega drevja z 1% modro galico, kateri dodamo 1-2 kg. gašene-ga apna, ki smo mu dodali 10-15 dkg. urania zelenila. To škropljenje je namenjeno v glavnem proti fusikladiju in jabolčnemu zavijaču.

Tretje škropljenje izvršimo 4-5 tednov po cvetenju na isti način z istimi sredstvi kot drugič.

Domnevam, da je trikratno škropljenje po gornjih načelih in pri pravilni oskrbi sadnega drevja dovolj uspešno. Delo moramo izvršiti pravočasno. Škropljenje ob brstenju popja je najbolj uspešno, ker se spomladi obenem s poganjanjem sadnega drevja prebude tudi najhujši njegovi škodljivci, ki jih moremo s pravočasnim škropljenjem v kali zadušiti. V slučaju, da bi se kljub temu pojavil v večji meri kak hud škodljivec n. pr. krvava uš, ki bi je z običajnim škropljenjem ne mogli zatreti, bi lahko škropili z izjemnimi primernimi sredstvi.

S podporo sres. kmet. odbora je bilo letos izvedenih pri boljših posestnikih in sadjarjih na različnih mestih sreza nad 12 škropljenih poskusov. Škropili so v: Puconcih, Gor. Lendavi, Serdici, Pečarovcih, Murskih Petrovcih, Bokračih, Puževcih, Murski Soboti in na Veščici.

Poskusi so se pri vseh posestnikih odlično obnesli. Oni, ki so škropili sadno drevje z neodendrinom ali arborinom, imajo sadno drevje bolj zdravo. Posebno ugodno so vplivala ta sredstva v krajih, kjer je zadnja leta pobila toča sadno drevje. S škropljenjem z drevesnim karbolinejem so bile uničene nasebine krvave uši, ki so prej povečavale že obstoječe rane na vejah in deblu. Po škropljenju pa so se začele rane hitro celiti. Sadjarji so doznali, da je neodendrin uspešnejše sredstvo, kot pa arborin. Prvega se je naročilo skupno (1 sod) in je pri prodaji na drobno stal 15 Din, arborin pa so prodajali trgovci po 16 in še več Din. Isti procent neodendrina je pokazal mnogo večji učinek, nego isti procent arborina. Dognalo se je, da zadostuje za spomladansko (zimsko) škropljenje 5-6% neodendrin in 8-10% arborin. Škropljenje z neodendrin 1-2 tedna pred brstenjem je pokazalo najlepši uspeh.

Tudi škropljenje na zeleno po cvetenju in tretje škropljenje 4-5 tednov po cvetenju so izvršili posestniki prav vestno. Škropili so z 1% modro galico z dodatkom apna in primesjo 10-15 dkg. urania zelenila. Nekateri so preiskusili tudi 2-3% žvepleno-apneno brozgo, ki se je dobro obnesla za škropljenje na zeleno.

Uspehi škropljenja na zeleno so nadvse zadovoljivi. Sadno drevje, poškopljeno s temi sredstvi, je bolj zdravo, listje temnejše barve ter se je v jeseni dalj časa obdržalo na drevju. Sadje je debelejšje in lepše ter manj napadeno od fusikladija ali zavijačev. Posebno je omeniti londonški peping, ki ga fusikladij rad napada, na poškopljenih drevesih so bili plodovi popolnoma čisti. G. šolski upravitelj Josip Titan v Puconcih, ki je izvedel obsežne poiskuse, pri članih rodovniškega društva v Pucincih, je izračunal pri 12 letnih jablanah, da mu je samo škropljenje povprečno za vsako drevo prineslo 22 Din. več čistoga donosa, kak pa neškropljeno drevo; tu pa ni računano zdravo in lično stanje sadnega drevja.

Ta način škropljenja sadnega drevja se je dobro obnesel in se bo v bodoče še nadaljeval. Zato ga priporočam tudi drugim sadjarjem, če hočejo doseči enake uspehe. O uspehih pa naj poročajo strokovnim organizacijam, uredništvom strokovnih listov ali strokovnemu uradništvu pri sreskih načelstvih. Na tak način bomo vedno proučevali najrentabilnejši način varstva sadnega drevja pred škodljivci in od tega proučevanja imeli vsi koristi.

Tržne cene:

Penezi: USA dolar D. 55.50, Canadski dolar Din 45.—, Avstrijski šiling Din. 7.—, Francuski frank Din 2.18, Talijanska lira D 2.80, Pengő D —, Marka 12.90, Urugvajski peso Din —, Argentinski peso Din. —.

Živina: biki, junci i telice Din. 3-5, (jako debeli Din. 6), krave Din. 1-3, teoci Din. 6-7, svinje Din. 8.

Zrnje: pšenica Din. 160, žito Din., 160, oves Din. 160, kukorca Din. 140, krumpli Din. 65, ajdina Din. 130, proso Din. 130, lenovo seme Din. 250, grah črešnji Din 200, mešani Din. 150,

AMATERJE POZOR!

Fotografski aparati i vse fotografske potreščine se dobijo po jako niskoj ceni v trgovini s paperom

HANH IZIDOR-a v M. Soboti.